

Податкова консультація

Державна фіскальна служба України, керуючись ст. 52 Податкового кодексу України (далі – Кодекс), розглянула зверненнящодо оподаткування допомоги по тимчасовій непрацездатності, яка виплачується Фондом соціального страхування на користь фізичної особи – підприємця, платника єдиного податку та нарахування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – єдиний внесок) на суми такої допомоги і в межах компетенції повідомляє.

Відповідно до частини третьої ст. 19 Закону України від 23 вересня 1999 року № 1105-XIV «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі – Закон № 1105) особи, які забезпечують себе роботою самостійно (займаються, зокрема, підприємницькою діяльністю, пов'язаною з одержанням доходу безпосередньо від цієї діяльності), мають право на матеріальне забезпечення та соціальні послуги відповідно до Закону № 1105 за умови сплати страхових внесків до Фонду соціального страхування України (далі – Фонд) згідно із законом.

Оподаткування доходів фізичних осіб - підприємців – платників єдиного податку визначено главою 1 розділу XIV Кодексу згідно з п.п. 4 п. 292.11 ст. 292 якої передбачено, що до складу доходу фізичної особи - підприємця - платника єдиного податку, визначеного ст. 292 Кодексу, не включаються, зокрема, суми коштів цільового призначення, що надійшли від фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Отже, дохід у вигляді матеріального забезпечення (допомоги по тимчасовій непрацездатності), який виплачується Фондом не включається до доходу фізичної особи - підприємця проте оподатковується за загальними правилами, встановленими Кодексом для платників податків - фізичних осіб.

Порядок оподаткування доходів фізичних осіб регулюється розділом IV Кодексу, згідно з п.п. 162.1.1 п. 162.1 ст. 162 якого передбачено, що платником податку на доходи фізичних осіб є, зокрема фізична особа - резидент, яка отримує доходи з джерела їх походження в Україні.

Пунктом 163.1 ст. 163 Кодексу визначено, що об'єктом оподаткування резидента є, загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід до якого не включається, зокрема, винагороди і страхові виплати, які отримує платник податку з бюджетів та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування та у формі фінансової допомоги інвалідам з Фонду соціального захисту інвалідів згідно із законом, крім виплат пов'язаних з тимчасовою втратою працездатності (п.п. 165.1.1 п. 165.1 ст. 165 Кодексу).

Водночас згідно п.п. 164.2.20 п. 164.2 ст. 164 Кодексу до загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податку включаються інші доходи, крім зазначених у ст. 165 Кодексу.

Ставка податку на доходи фізичних осіб становить 18 відсотків (п. 167.1 ст. 167 Кодексу).

Крім того, доходи, визначені ст. 163 Кодексу, є об'єктом оподаткування військовим збором (п.п. 1.2 п. 16 1 підрозділу 10 розділу XX Перехідних положень Кодексу).

Ставка військового збору становить 1,5 відс. об'єкта оподаткування, визначеного п.п. 1.2 п. 16 1 підрозділу 10 розділу XX Перехідних положень Кодексу (п.п. 1.3 п. 16 1 підрозділу 10 розділу XX Перехідних положень Кодексу).

Крім того, звільняються від оподаткування військовим збором доходи, що згідно з розділом IV Кодексу не включаються до загального оподаткованого доходу фізичних осіб (не підлягають оподаткуванню, оподатковуються за нульовою ставкою), крім доходів, зазначених у підпунктах 165.1.2, 165.1.18, 165.1.25, 165.1.52 п. 165.1 ст. 165 Кодексу.

Податковий агент, який нараховує (виплачує, надає) оподатковуваний дохід на користь платника податку, зобов'язаний утримувати податок на доходи фізичних осіб

та військовий збір із суми такого доходу за його рахунок, використовуючи ставку податку, визначену в ст.167 Кодексу (п.п.168.1.1 п. 168.1 ст. 168 Кодексу).

Наказом Міністерства фінансів України від 13.01.2015 № 4 затверджено форму Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь фізичних осіб, і сум утриманого з них податку (далі – форма № 1ДФ) та Порядок заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь фізичних осіб, і сум утриманого з них податку (далі – Порядок).

Згідно з Довідником ознак доходів, наведених у додатку до Порядку, сума допомоги по тимчасовій непрацездатності відображається податковим агентом у формі № 1ДФ.

Зауважуємо, що порядок надання податкової соціальної пільги, її розмір, перелік категорій платників податку, які мають право на таку пільгу, встановлено ст. 169 Кодексу. При цьому, податкова соціальна пільга не може бути застосована зокрема, до доходів платника податку, інших ніж заробітна плата.

Порядок нарахування та сплати єдиного внеску регулюється виключно Законом України від 08 липня 2010 року № 2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі – Закон № 2464).

Згідно з п. 4 частини першої ст. 4 Закону № 2464 платниками єдиного внеску є фізичні особи – підприємці, у тому числі ті, які обрали спрощену систему оподаткування.

Нарахування єдиного внеску фізичні особи – підприємці, які обрали спрощену систему оподаткування, здійснюють на суми, що визначаються такими платниками самостійно для себе, але не більше максимальної величини бази нарахування єдиного внеску, встановленої Законом № 2464. При цьому сума єдиного внеску не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску (абзац перший п. 3 частини першої ст. 7 Закону № 2464).

Відповідно до частини п'ятої ст. 8 Закону № 2464 єдиний внесок для платників, зазначених у ст. 4 Закону № 2464, встановлюється у розмірі 22 відс. до визначеної ст. 7 Закону № 2464 бази нарахування єдиного внеску.

Отже, Фонд, який виплачує допомогу по тимчасовій непрацездатності, повинен виконати функції податкового агента в частині нарахування, утримання та сплати (перерахування) до бюджету за рахунок таких осіб податок на доходи фізичних осіб та військовий збір і відобразити зазначену допомогу у формі № 1ДФ.

При цьому суми допомоги по тимчасовій непрацездатності, отримані фізичними особами – підприємцями, в тому числі тими, які обрали спрощену систему оподаткування не є базою нарахування єдиного внеску.

Згідно з п. 52.2 ст. 52 Кодексу індивідуальна податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податків, якому надано таку консультацію.